DIN ZICERILE PĂRINTELUI ARSENIE BOCA

explicate de Părintele Teofil Părăian

„Mă, nu toţi din lume se prăpădesc, nici toţi din mănăstire se mântuiesc”.

Avea o putere de sinteză deosebită, o putere de intuiţie şi o putere de a cunoaşte totdeauna esenţialul într-o chestiune. Când îi puneai o problemă, el imediat avea răspunsul. Şi de la el au rămas şi cuvinte scrise, în manuscrisele lui. De pildă, când l-am întâlnit eu pentru prima dată, mi-a şi spus un cuvânt, o formulă. Zice: „Mă, nu toţi din lume se prăpădesc, nici toţi din mănăstire se mântuiesc”. Deci avea o posibilitate de a formula ceva.

„Nici abuzul, nici refuzul”.

În legătură cu sexualitatea în familie, Părintele Arsenie zicea: „Nici abuzul, nici refuzul”.

„Cu mine de două ori trebuie să se întâlnească omul...”

Părintele zicea că de două ori trebuia să se întâlnească omul cu el: o dată când îi spune şi a doua oară la moarte, să-i spună dacă a făcut ce i-a spus. Foarte corect! Ce rost are să meargă cum merg unii că să-i spună unul, că să-i spună altul, că un cuvânt de folos, că nu ştiu ce... şi-apoi adună la cuvinte de folos şi nu împlineşte nimic!

„Cine face curte nu face carte”.

Părintele Arsenie zicea: „Cine face curte nu face carte”.

„Naşteţi-vă sfinţi!”

Părintele Arsenie îi îndemna pe oameni să nască sfinţi. Bineînţeles că pentru a naşte sfinţi trebuie să fi sfânt sau trebuie să tragi de tine spre idealul sfinţeniei. Şi când începem să ne ocupăm de noi înşine, putem să ne cunoaştem, să aflăm negativele noastre, să cunoaştem încărcătura dată de alţii şi pusă în noi, s-o rezolvăm, dar aceasta cere timp şi osteneală.

„Să-ţi fereşti capul de frig şi de prostie!”

E un cuvânt care merită să fie ştiut şi urmat, el putând fi de folos tuturor celor ce nu iau aminte la ei înşişi, tuturor celor care vreau să braveze şi nu se gândesc la urmările pe care le pot avea, spre răul lor, nişte atitudini care nu sunt destul de bine gândite şi controlate. Să luăm deci aminte la cuvântul de mai sus şi să-l împlinim în cele două laturi ale lui.

„Concepţia de viaţa creştină”.

Câtă o avem, nestatorniceşte în gândul şi dorinţa de a ne ridica mai presus de fire, de a îndumnezei firea, prin harul şi îndurările şi iubirea de oameni a lui Dumnezeu. Tocmai de aceea folosim şi resursele fireşti câte le avem la îndemână, aerul, aerul bun, hrana raţională, somnul şi energia vitală, pe care nu vrem să o risipim pe plăceri, ci vrem s-o canalizăm spre binele nostru material şi spiritual. Aşa dorea părintele Arsenie, care a formulat îndreptarul de viaţă, pe care l-a predat tinerilor şi oricui care vrea să ia aminte la el.

„În mintea strâmbă şi lucrul drept se strâmbă”.

Aşa obişnuia să spună părintele Arsenie, care urmărea pentru oameni o minte dreaptă şi lucruri drepte şi îndreptate de mintea cea bună. Valoarea acestui cuvânt o intuiesc toţi cei ce îl aud, şi asta se întâmplă des, căci noi îl aducem înaintea vizitatorilor şi închinătorilor noştri, mai ales atunci când au prilejul să vadă o pictură a părintelui Arsenie reprezentând Adormirea Maicii Domnului, pictură în faţa căreia se opresc cu admiraţie mulţi dintre cei ce vizitează Mănăstirea Brâncoveanu de la Sâmbăta. Mintea se strâmbă în urma patimilor şi se îndreaptă pe măsura curăţirii de patimi. Când mintea se îndreaptă, vede lucrurile drept, deci aşa cum sunt ele. „În mintea strâmbă şi lucrul drept se strâmbă”. Asta le place la mulţi, am băgat de seamă că le place. Când le spun că Părintele a zis că „în mintea strâmbă şi lucrul drept se strâmbă”, oamenii râd în general. De ce râd? Pentru că îşi dau seama că aşa e. Numai că e greu să ştii când ţi-e mintea strâmbă.

„Cea mai lungă cale este calea care duce de la urechi la inimă”.

Cea mai lungă cale este calea care duce de la urechi la inimă, adică de la informaţie la convingere. Oameni de informaţie religioasă sunt mai mulţi decât cei ce au convingeri religioase. E necesară şi informaţia, care adeseori se face prin auzire. Dar a rămâne la informaţie înseamnă doar a fi la începutul drumului „la urechi”. Până la inimă mai e o cale lungă, „cea mai lungă cale”.

„Un suflet trist este un suflet cu luminile stinse”.

Cuvântul acesta ne aduce aminte de un cuvânt asemănător, cu circulaţie mai ales în lumea din Apus: „Un sfânt trist este un trist sfânt”. Părintele a fost întotdeauna pentru optimism, pentru bucurie, credinţa noastră fiind „izvor de bucurie”, creştinismul fiind „religia

bucuriei”. Domnul Hristos le-a spus ucenicilor Săi: „Acestea vi le spun ca bucuria Mea să fie întru voi şi ca bucuria voastră să fie deplină” (Ioan 15, 11).

„Bobul lui se preschimbă în tăciune, iar el se crede grâu nedreptăţit”.

Aşa caracteriza părintele Arsenie pe omul care se abate de la cele bune şi care nu caută şi nu primeşte îndreptarea, ci îşi explică el mai bine cele pentru sine condamnând pe cei ce vreau să-l îndrepte. Începutul oricărei îndreptări este să-ţi recunoşti greşeala. „Când greşeala s-a făcut în tine aşezare şi adevăr” – când o ai ca deprindere şi o mai şi justifici – atunci „nu mai e greşeală ci e păcat de moarte”. Într-o astfel de situaţie, cel ce se crede a fi drept, fără să şi fie de fapt, nu mai e bob de grâu, ci doar tăciune.

„Mustrarea învinge, dar nu convinge”.

Este şi aceasta o cugetare la care e bine să luăm aminte. Are şi mustrarea rostul şi puterea ei, dar ea, ca constrângere, doar învinge, însă de convins nu convinge. De la învingere până la convingere e o cale lungă; poate tot atât de lungă cât cea de la informaţie la convingere, cât cea de la urechi la inimă.

„Iubirea lui Dumnezeu pentru cel mai mare păcătos este mai mare decât iubirea celui mai mare sfânt fată Dumnezeu”.

Părintele Arsenie a zis o vorbă cât lumea asta de mare – ba mai mare decât lumea asta! –, şi anume o zis aşa: „Iubirea lui Dumnezeu faţă de cel mai mare păcătos îi mai mare decât iubirea celui mai mare sfânt fată de Dumnezeu”. Nu poate iubi un sfânt pe Dumnezeu, cât ar fi sfântul de mare, cât iubeşte Dumnezeu pe cel mai mare păcătos; şi-l aşteaptă; şi vrea să-l primească; şi aleargă înaintea lui, după cum citim în pilda cu fiul risipitor, unde se spune că tatăl nu l-a aşteptat pe fiul care se întorcea; l-a aşteptat într-un fel, dar când l-a văzut că vine nu l-a mai ţinut locul: a alergat înaintea lui, ca să-l primească, să-l îmbrăţişeze, să-l sărute, să-l ajute, să-l aşeze iarăsi în starea din care a plecat. Pentru că din inima lui fiul n-a plecat niciodată! El a rămas în inima tatălui aşa cum rămânem noi în inima lui Dumnezeu, în inima Mântuitorului nostru Iisus Hristos, în inima Maicii Domnului, oricât de depărtaţi am fi, oricâte rele am face. Până trăim în această viaţă Dumnezeu nu ne părăseşte. Noi putem să părăsim pe Dumnezeu, dar

Dumnezeu nu poate să ne părăsească pe noi.

Cu o astfel de afirmaţie, părintele ne dă încredere în bunătatea lui Dumnezeu, în iubirea lui Dumnezeu fată de noi, păcătoşii, căci se afirmă şi în rugăciunile de dezlegare ale sfintei noastre Biserici, că mila lui Dumnezeu este tot atât de mare, tot atât de infinită, cum este de infinită şi mărirea Lui, de vreme ce se spune: „Că precum este mărirea Ta, aşa este şi mila Ta”. Cuvântul spus de părintele Arsenie, în formularea de mai sus, ne aduce aminte şi de ceea ce spune Psalmistul, prin cuvintele acestea: „Cât e de sus cerul deasupra pământului atât de mare e bunătatea Lui (a lui Dumnezeu) spre cei ce se tem de Dânsul. Cât de departe e Răsăritul de Apus, atâta a depărtat El de noi fărădelegile noastre. Cum miluieşte un tată pe copiii săi, aşa miluieşte Domnul pe cei ce se tem de Dânsul” (Ps. 102, 10 – 13).

„Ajutaţi-mă să vă pot ajuta”.

Asta înseamnă că nu cel care vrea să te ajute te ajută cel mai mult, ci tu eşti cel care poţi să fii ajutat. Dacă eşti deschis spre ajutor te poate ajuta omul de lângă tine şi omul superior ţie; dar dacă nu-l recunoşti superior, ba, dimpotrivă, îl judeci şi-l calci în picioare, atunci nu te poate ajuta, pentru că omul este fiinţa care poate zice nu, şi zice nu!

„Fiecare dintre noi ducem un necredincios în spate”.

Zice părintele Arsenie Boca referindu-se la trup, „fiecare dintre noi ducem un necredincios în spate”.

„Domnul Hristos a fost răstignit cu spatele pe crucea materială şi cu faţa pe crucea spirituală”.

Zicea Părintele Arsenie: „Domnul Hristos a fost răstignit cu spatele pe crucea materială şi cu faţa pe crucea spirituală”.

„Să ai înţelegere faţă de neputinţa omenească”.

Am fost odată la Părintele Arsenie Boca – Dumnezeu să-l odihnească! –, la Bucureşti, cu un student la teologie de atunci, care acuma-i preot – au trecut anii peste toţi de-atunci… a fost asta în 1965 –, şi Părintele vorbind cu el, desigur să aud eu, i-a spus un cuvânt care mi-a rămas mie pentru cealaltă vreme a vieţii mele şi cred că şi pentru veşnicie. N-am să-l uit niciodată! zice: „Uite, măi frate. O să fii preot. Să fii înţelegător faţă de neputinţa omenească!” Nici nu vă puteţi închipui cât m-am gândit eu la cuvintele acestea, de atunci încoace; cât le-am

urmărit în viaţa mea şi în viaţa oamenilor. Şi mi-am dat seama că neputinţa omenească e o realitate. Sunt atâţia oameni răi în lumea asta, şi nici ei nu vor să fie răi… Şi-s răi, şi noi trebuie să înţelegem răutatea lor de pe poziţia noastră, din situaţia noastră. Să înţelegem că ei nu pot mai mult, că ei ei înşişi sunt nemulţumiţi de răutatea lor – „Pe cel rău răutatea îl ucide”, îi scris în Psalmi: „pe cel rău răutatea îl ucide”, îl nimiceşte, răutatea îl nemulţumeşte. Pomenirea de rău spun părinţii cei duhovniceşti că e o răutate fără margini, e o răutate ca o rugină care mănâncă fierul, aşa mănâncă sufletul; răutatea-i cui înfipt în suflet. Pomenirea de rău, nemulţumirea, neiertarea este viermele minţii. Un părinte spune că „răul să-l scrii pe apă”.